

ЕКОНОМІЧНА АНАЛІТИКА ІТ-ПОСЛУГ ТА ПІДПРИЄМСТВ ІТ-СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Соболева Г.Г., кандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний університет міського
господарства ім. О.М. Бекетова, м. Харків, Україна
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-2375-3665>

Сидоренко Д.А., здобувач вищої освіти,
Харківський національний університет міського
господарства імені О.М. Бекетова, м. Харків, Україна

ІТ-галузь України є однією з галузей України, яка активно розвивається, здійснюючи вплив на цифровий та інноваційний розвиток національної економіки. За останні роки в Україні значно зростає кількість підприємств ІТ-галузі, створюються нові робочі міста, розвивається сектор освіти, підвищується конкурентоспроможність послуг ІТ-сектору України, а також зростає кількість стартапів в даній галузі.

ІТ-сектор України основний акцент в своїй діяльності робить на аутсорсингу. Саме аутсорсинг став стимулом розвитку ІТ-галузі України з початку 2000 –х років і зумовив специфіку функціонування українських ІТ-компаній.

ІТ-сервіс включає розширення переліку інформаційних послуг, які можуть включати цифровий маркетинг, забезпечення кібербезпеки, управління лояльністю клієнтів, підтримка функціонування блокчейнів, систем управління процесами тощо.

Літошенко А.В., визначаючи аутсорсинг робить акцент на стратегічному використанні зовнішніх ресурсів для здійснення діяльності, які замінюють внутрішній персонал і ресурсу, що застосовувалися в традиційній діяльності компаній [1, с. 90].

Серед основних форм ІТ – аутсорсингу також можна виділити три основні форми [2, с. 180]:

1) ресурсний аутсорсинг – клієнт користується зовнішніми ІТ-ресурсами й управляє ними. Недоліком є те, що споживач ІТ-аутсорсингових послуг приймає усі ризики, які виникають в результаті його діяльності;

2) функціональний аутсорсинг – компанія-замовник передає функції під управління компанії ІТ-аутсорсера, обумовлюючи відповідальність ІТ-аутсорсера, критерії та вимоги до його роботи в угоді на надання послуг;

3) стратегічний аутсорсинг – передбачає, що здійснюється комплексний ІТ-аутсорсинг усієї ІТ-інфраструктури компанії.

ІТ-аутсорсинг в Україні виступає найбільш прибутковим сектором ІТ-послуг. Незважаючи на воєнний стан в даному секторі зберігається високий рівень прибутковості, створюються робочі місця, відбувається стабільне надходження податків в держбюджет. Це надає достатні підстави ІТ-аутсорсингу стати однією з найбільш пріоритетною сферою діяльності у забезпеченні сталого економічного розвитку [3, с. 90].

Розвиток ІТ-сектору України багато в чому зумовлюється розвитком ІТ-аутсорсингу. Саме даний напрям надання ІТ-послуг основою розвитку ІТ-компаній України, сформувавши подальші підходи до становлення ІТ-галузі України. Серед переваг даного виду ІТ-послуг можна виділити сприяння ефективності бізнес-процесів, які базуються на цифрових технологіях, розвиток співпраці в сфері досліджень та розробки цифрових рішень, а також інтеграцію цифрових сервісів, спрощення розвитку цифрових трансформацій бізнесу та надання дієвих інструментів для становлення та функціонування ІТ-інфраструктури.

Більшість компаній в Україні, які працюють в сфері ІТ орієнтовані саме на дану форму діяльності, зокрема розробку певних завдань для закордонних компаній на основі аутсорсингу. Однак, останнім часом, все активніше в Україні заявляє про себе ще один напрям розвитку ІТ – це розробка власних ІТ-продуктів.

Однак, розподілити ІТ компанії на сервісні та продуктові можливо достатньо умовно, оскільки ІТ-сектор України, вийшов на той рівень, коли класичні аутсорсингові ІТ-компанії створюють власні продукти, активно просуваючи їх на ринку. При чому, для таких ІТ-компаній основним є аутсорсинг, власні продукти не становлять основу їх бізнесу та не визначають основну орієнтацію [4].

Окремий сектор діяльності ІТ-компаній є R&D-центри, які представляють собою компанії, які належать іноземній продуктивній компанії. Усі розробки здійснюються тільки в інтересах головної компанії. В Україні серед таких компаній – R&D-центрів представлено компанії Samsung, Plarium, Wix тощо [20]. У Звіті ТОП-30 ІТ-компаній України найбільш потужними R&D-центрами іноземних продуктивних компаній визначалися компанії – юридичні особи компаній Samsung, Ubisoft, Snap [5].

Найбільшими глобальними сервісними компаніями України протягом останніх років визначалися ІТ – компанії: EPAM, GlobalLogic і Luxoft.

Також особливістю розвитку ІТ-сектору України є те, що основна частка стартапів України є продуктовими, однак серед функціонуючих на теперішній час компаній не усі були стартапами.

Серед основних продуктових стартапів та компаній України, які формують даний сегмент розвитку ІТ-сектору України найчастіше виділяють GitLab, Grammarly, Bitfury, People.ai, Restream, EVOPLAY, Genesis, Ajax Systems [4].

Серед основних сфер, в яких працюють продуктові ІТ-компанії України виділяють це розробка програмного забезпечення за принципом «Сервіс як послуга», блокчейни, ФинТех, GameDev, AgriTech, віртуальна та доповнена реальність.

Стосовно політики ЄС щодо підтримки продуктових стартапів, спеціальна політика щодо створення та діяльності стартапів та продуктових компаній не впроваджується. Однак, Європейська Комісія реалізує низку ініціатив, які спрямовані на фінансову підтримку та створення інструментів залучення інвестицій в стартапів та створення ефективної інфраструктури.

Отже, основним трендом розвитку ІТ-послуг в Україні є активна реструктуризація напрямів діяльності. Поряд із класичним аутсорсингом, вагомою часткою сервісних компаній, зростає частка продуктових компаній України, що виводить ІТ-сектор України на новий рівень конкурентоспроможності.

Література:

1. Літошенко А.В. Проблеми визначення поняття ІТ-аутсорсингу та його особливості. *Економічний аналіз: зб. наук. праць*. 2016. Том 23. № 2. С. 88-92.
2. Дудко П.М. Сучасні тенденції розвитку бізнес-технологій у підприємництві. *Проблеми економіки*. 2017. № 3. С. 170-174.
3. Корольчук А.В. ІТ-аутсорсинг як стратегічний напрям розвитку економіки України на її шляху до сталого розвитку. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. Вип. 19. Т. 1. С. 87-96.
4. Сфера продуктових ІТ-компаній та стартапів: Зелена книга. Офіс ефективного регулювання. URL: <https://brdo.com.ua/wp-content/uploads/2024/06/ZK-Sfera-produktovyh-IT-kompaniy-i-startapiv.pdf> (дата звернення: 15.11.2024).
5. Офіс ефективного регулювання: Огляд 30 ІТ-компаній України – 2022. URL: <https://brdo.com.ua/wp-content/uploads/2023/06/Zvit-IT-6.pdf> (дата звернення: 15.11.2024).